

Paltamon kunta
Salmelankuja 1
88300 PALTAMO

paltamon.kunta@paltamo.fi

Lausuntopyyntö 4.12.2024

Lausunto poikkeamislupahakemuksesta, Puistokartano 578-402-2-311 Paltamon pappila, Marisanna Jarva Kiehimäntie 3, asuinrakennuksen käyttötarkoituksen muutos

Kainuun ELY-keskukselta on pyydetty lausuntoa koskien Paltamon vanhan pappilan (pappila) käyttötarkoituksen muutosta/ poikkeamista asemakaavasta.

ELY-keskuksen toimivalta MRL 18 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus edistää kunnan alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämistä sekä valvoo, että kaavoituksessa, rakentamisessa ja muussa alueiden käytössä otetaan huomioon vaikutuksiltaan merkittävät maakunnalliset asiat. Koska kyseessä on maakunnallisesti arvokas rakennushistoriallinen kohde, kohdistuu siihen ELY-keskuksen valvontatehtävä.

Kaavallinen tilanne

Pappila sijaitsee Pappila ja Kiehimänhovi, kirkonkylän asemakaavamuutosalueella, asuinpienalojen korttelialueella (AO). Pappila ja talusrakennus on osoitettu kaavamerkinnällä sr-2, suojeltava rakennus, ominaispiirteet tulee säilyttää. Muutostyössä tulee pyytää museoviranomaisen lausunto. Lisäksi aluetta koskee kaavamerkintä sk-2, taajamakuvallisesti tärkeä alue, jonka tyylipiirteet tulee säilyttää. Mahdollisesta lisärakentamisesta tulee pyytää museoviranomaisen lausunto.

Kaavaselostuksen mukaan (Airix Ympäristö Oy, 21.1.2008) tavoitteena on, että Vanhan Pappilan kehittäminen tapahtuisi nykyisten rakennusten käyttöä tehostamalla ennen kaikkea ullakko-, kellari- ja aputilojen käyttöön ottamisella. Rakennukset ovat harvinaiseksi käyvää pappila-historiaa, joten säilymistä tulisi edistää myös sisätilojen osalta.

Kainuun maakuntakaavassa pappila on osoitettu maakunnallisesti merkittävänä kulttuurihistoriallisena kohteena tai alueena. Suunnittelumääräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava alueen tai kohteen merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen. Arvokkaisiin kohteisiin merkittävästi vaikuttavissa hankkeissa on varattava museoviranomaiselle tilaisuus antaa lausunto. Maakuntakaavan suunnittelumääräys toteutuu asemakaavassa.

10.12.2024

ELY-keskuksen lausunto

Poikkeamishakemuksen mukaisesti käyttötarkoituksen muutos mahdollistaa suuren asuinrakennuksen käytön muuhun alkuperäisestä poikkeavaan tarkoitukseen eli majoitus- ja kokoontumistiloiksi suhteellisen pienin muutoksin.

Kainuun ELY-keskus toteaa, että historiallisessa merkityksessä pappiloissa ei ole eletty yksityiselämää sellaisessa merkityksessä, kuin yleisesti asuinpienaloissa nykyisin ymmärretään eletävän. Pappilat ovat olleet myös yöpymispaikkoja muun muassa säätyläisväestölle ja vieraanvaraisuus sai osakseen arvostelua, niin hyvässä kuin huonossakin. Näin ollen muutos majoitus- ja kokoontumistiloiksi on tietynlainen paluu aikaisempaan merkitykseensä. Käyttötarkoituksen muutoksen ei myöskään nähdä aiheuttavan merkittävää haittaa naapureille ja Kainuun ELY-keskus puoltaa poikkeamista, sillä rakennuksen pitäminen käytössä, on paras rakennussuojelun keino.

Vaikka lausuntoa on pyydetty poikkeamiseen, tuo Kainuun ELY-keskus lausuntoasiakirjojen perusteella esille myös seuraavaa suunniteltuihin muutoksiin:

Pappilan ”kylkeen” on suunnitteilla patio (140 m²), jolla ei varsinaisesti ole vaikutusta rakennuksen ominaispiirteisiin kuten väriyty, jäsentely, kattomuoto, materiaalit jne. Sen sijaan patiolla on vaikutusta pappilan ja sen ympäristön tyylipiirteisiin.

Kainuun ELY-keskus toteaa, että materiaalivalinnoilla on iso merkitys rakennelman sopeutumisessa olemassa olevaan ympäristöön. Patian lattia voi olla lämpökäsiteltyä tai kyllästettyä puuta, mutta kaideosissa pidetään paremmin ympäristöön sopivana materiaalina maalattua puuta. Mikäli patio rakentuu maantasoon, on lattiana soveltuva myös erilaiset laatta-/kivimateriaaliratkaisut. Patian tai piha-alueen asfaltointia ei kuitenkaan pidetä ympäristöön soveltuvana. Muutoksista on hyvä olla yhteydessä Kainuun Museoon.

Paltamon pappila sisältyy myös Paltamon kulttuuriympäristöohjelmaan. Kohdekuvauksessa todetaan, että rakennuksia ei ole inventoitu tehdyn rakennusinventoinnin yhteydessä ja kohteet tulisi inventoida välittömästi.

Näin ollen ennen toimenpiteitä on suoritettava rakennusinventointi, johon sekä rakennus että pihapiiri dokumentoidaan. Tämä nähdään erityisen tarpeellisena, sillä asemapiirroksessa on osoitettu purettavaksi vanha maakellari. Inventoinnista (mm. tekijä, menetelmät) tulee sopia Kainuun Museon kanssa.

10.12.2024

KAIELY/717/2024

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä
asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt alueidenkäytön asiantuntija
Anu Nurkkala ja ratkaissut yksikön päällikkö Timo Regina.

Tiedoksi

Kainuun Museo

Tämä asiakirja KAIELY/717/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KAIELY/717/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Nurkkala Anu 10.12.2024 10:20

Ratkaisija Regina Timo 10.12.2024 10:24